

ЛАНДШАФТНІ ПОЖЕЖІ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІССЯ В ПЕРІОД 2022-2024 РР.

Кальчук Є. В., аспірант¹,

*Сошенський О. М., кандидат сільськогосподарських наук
Національний університет біоресурсів і природокористування України
yevhen.kalchuk@nubip.edu.ua*

Ландшафтні пожежі в Україні, що трапилися упродовж останнього десятиріччя спричинили значні екологічні збитки, економічні та людські втрати. Така ситуація потребує подальшого дослідження питання, пов'язаного з управлінням ризиками пожеж, особливо в сучасних умовах зміни клімату та в зв'язку зі зростанням частоти особливо-пожежонебезпечних погодних умов.

Сучасні підходи до боротьби з лісовими пожежами в Україні зосереджені на гасінні пожеж, залишаючи поза належною увагою управління рослинними горючими матеріалами та їх впливу на поведінку пожеж.

За результатами картування пожеж, упродовж 2022-2024 років [1, 2] на території Полісся України, встановлено сумарну площу пройдену пожежами, що становить 246,35 тис. га. Розподіл площі пожеж за типами ландшафтів (табл.), відображає масштаби впливу пожежної активності на унікальні природні екосистеми Полісся та проблематику ландшафтних пожеж в цілому.

Табл. Розподіл територій Українського Полісся, уражених пожежами протягом 2022 - 2024 рр.

№	Категорії земель	Роки			Сума, тис. га
		2022	2023	2024	
1	Хвойні ліси	15,73	2,39	19,27	37,39
2	Інші ліси	9,24	1,38	23,43	34,05
3	Інші природні ландшафти	69,46	6,51	33,00	108,96
4	Сільськогосподарські землі	44,15	2,63	18,23	65,01
5	Населені пункти	0,74	0,02	0,17	0,94
Сума по роках, тис. га		139,31	12,93	94,11	246,35

Найбільше пожежами пройдено відкриті території, які не використовуються в сільському господарстві та відносяться до

¹ Науковий керівник – кандидат сільськогосподарських наук, доцент О.М. Сошенський

категорії «Інші природні ландшафти» (болота, луки, луги), які охоплюють 44,2 % від загальної площі пожеж (108,96 тис. га). Сільськогосподарські землі посідають друге місце за площею пожеж, яка становить 26,4 % (65,01 тис. га), що відображає значний вплив пожеж на аграрний сектор поліського регіону. Пожежі у відкритих ландшафтах становлять найбільшу проблему в пожежному аспекті регіону і зазвичай є основною причиною пожеж у лісах та населених пунктах.

Охорона лісів від пожеж в Поліській природній зоні є одним із основних завдань лісгосподарських філій, оскільки домінуючими є пожежонебезпечні соснові насадження. Всього 71,44 тис. га лісів було пройдено пожежами, що становить 30,0 % площі всіх пожеж за досліджуваний період. Частину пожеж було зафіксовано на територіях населених пунктів, що в підсумку становить 0,94 тис. га.

Отримані результати підтверджують високу пожежну небезпеку території Полісся України та необхідність комплексних заходів з охорони природних екосистем регіону. Дані, отримані за результатами дослідження, можуть слугувати основою для планування протипожежних заходів та оцінки довгострокових екологічних наслідків для унікальних ландшафтів Полісся.

Враховуючи зміни клімату, ризики лісових пожеж в Україні будуть зростати, тому потрібно проводити наукові дослідження спрямованні на оцінку ризиків лісових пожеж та розробку відповідних заходів для пом'якшення негативних наслідків пожеж. Врахування можливих сценаріїв змін клімату, дослідження джерел займання, картування горючих матеріалів та опрацювання математичних моделей виникнення та розвитку пожеж дозволить спрогнозувати майбутні загрози для лісів на рівні ландшафтів. Такі дані стануть основою для розробки оперативних та довгострокових заходів охорони лісів від пожеж та населених пунктів від лісових пожеж. Тому, дослідження пожежних ризиків та розробка відповідних заходів з охорони є пріоритетним завданням охорони природних ландшафтів від пожеж.

Список використаних джерел

1. Zibtsev, S., Myroniuk, V., Soshenskyi, O., Sydorenko, S., Bogomolov, V., Kalchuk, Y. & Zibtseva, I. (2023). *Ukraine Fire Perimeters 2022 (Ver. 1)* [Data set]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8298835>.
2. Zibtsev, S., Myroniuk, V., Soshenskyi, O., Kalchuk, Y. & Zibtseva, I. (2024). *Ukraine Fire Perimeters 2023* [Data set]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10514571>.

Міжнародна науково-практична конференція з нагоди 185-річчя ННІ лісового і садово-паркового господарства НУБіП України

ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

КИЇВ • 5-6 червня
2025

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І
САДОВОПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

ТОВАРИСТВО ЛІСІВНИКІВ УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**УЧАСНИКІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В
УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ
ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ»
(5 – 6 червня 2025 року)**

КИЇВ – 2025

Міжнародна науково-практична конференція «ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ».

Рекомендовано до друку науковою радою НДІ лісівництва та декоративного садівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 9 від 19 травня 2025 р.)

Відповідальні за випуск:

директор НДІ лісівництва та декоративного садівництва,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент О.П. Бала

кандидат технічних наук, доцент О.Ю. Горбачова

© Національний університет біоресурсів і природокористування України,
ННІ лісового і садово-паркового господарства,
НДІ лісівництва та декоративного садівництва, 2025